

řitelem a několika solidárními spoludlužníky podle práva směnečného, nemůže v takovémto případě míti již význam právní moci pro možný nárok některého z těchto spoludlužníků na náhradu proti ostatním spoludlužníkům. Musilo by býti teprve určeno podle zvláštního poměru mezi nimi, zda a do jaké míry jest vzájemný postih přípustný, a jak má býti proveden (§§ 895 a 896 obč. zák.). Řešení takového poměru není však předmětem souzeného sporu, v němž žalobce zakládá svůj nárok v žalobní prosbě vytčený, na ustanovení § 1358 obč. zák., jehož však v souzeném případě nelze užití hledíc na hořejší vývody.

Čís. 16554.

Pensijní pojištění.

Vrchní osvětlovač divadla, jenž jest ustanoven k péči o osvětlování všech divadelních místností a o opatření osvětlovacího inventáře a který jest odpověden za sklad osvětlovacího materiálu i za dodržování regulativu elektrárny, máje povinnost zkoumati, zda nařízení jemu daná vyhovují dotčenému regulativu, koná práce převážně duševní a podléhá pensijnímu pojištění.

Předpisu vlád. nař. č. 173/1937 Sb. z. a n. o použití převodních částek jest dbáti v každém období sporu, třebaže bylo nižšími soudy o věci rozhodováno v době, kdy řečené vládní nařízení ještě nevyšlo.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1937, Rv II 240/37.)

Žalobce byl u žalovaného divadelního družstva zaměstnán jako vrchní osvětlovač od prosince 1920 až do skončení služebního poměru. Jeho činnost záležela v tom, že měl hlavní dozor na osvětlování jeviště, že podle režisérových pokynů, které dostával předem a jež si ve spise musil vyznačiti, měl na starosti osvětlení, jeho změny a světelné efekty, které při představení musil bez dalšího prováděti, při čemž musil vypočítati zatížení vedení a byl za tyto práce odpověden. Sám nepracoval, měl dozor na 2 až 3 pomocníky, které měl k ruce, obsluhoval pouze tak zvaný modulátor, t. j. desku, ze které se vsecky změny a světelné efekty řídí. Tvrdě, že v uvedené činnosti podléhal od počátku pensijnímu pojištění, že však přesto byl přihlášen k onomu pojištění teprve od 1. července 1929 do 31. října 1932, kdy byl uznán za invalidního, takže nedosáhl 60 příspěvkových měsíců, a že mu byla proto žádost za přiznání invalidního důchodu zamítnuta, domáhá se žalobce na žalovaném zaměstnavateli pro nepřihlášení resp. pro nečasné a nesprávné přihlášení žalobou placení doživotního důchodu 703 Kč měsíčně od 1. listopadu 1932 s vychovávacím příspěvkem na dítě 80 Kč 35 h měsíčně. Soud první stolice uznal podle žaloby co do požadovaného důchodu 696 Kč 66 h měsíčně od uvedené doby a na vychovávacím příspěvku 79 Kč 79 h měsíčně; jinak žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d potvrdil napadený rozsudek. D ů v o d y: Jak žalované družstvo,

tak vedlejší intervenientka městská obec B. brojí proti názoru soudu první stolice, že bylo o žalobcově pojistné povinnosti rozhodnuto tím, že úřadovna A Všeobecného pensijního ústavu v B. uznala žalobce za povinného pensijním pojištěním od 1. května 1926 do 30. června 1929, a že proto soud nemůže zkoumati otázku pojistné povinnosti v dotčené době. Odvolatelé mají pravdu, že tím otázka pojistné povinnosti žalobcovy do 30. června 1929 nebyla rozřešena. Neboť byly-li výměry, jimiž byla žalobcova pojistná povinnost uznána za dobu od 1. května 1926 do 30. června 1929, zrušeny, jest míti za to, že o pojistné povinnosti za uvedenou dobu nebylo vůbec rozhodnuto, ať se zrušení výměrů stalo z jakéhokoliv důvodu. Je tomu právě tak, jako kdyby nebylo o žalobcově pojistné povinnosti za dotčenou dobu vůbec rozhodnuto. Zrušené výměry o pojistné povinnosti nejsou pro soud závazné. Vedlejší intervenientka správně v odvolání uvádí, že je proto povinností soudu, aby sám zkoumal, zda žalobce podléhal před 1. lednem 1929 pensijní povinnosti. Je tudíž proto zjistiti, zda žalobce jako vrchní osvětlovač konal do té doby podle § 1 zák. č. 1/1907 ř. z. a zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. práce převážně duševní. Soud první stolice zjistil, že žalobce byl u žalovaného družstva od prosince 1920 zaměstnán jako vrchní osvětlovač a že od té doby až do skončení služebního poměru službu v dotčené vlastnosti zastával, zjistiv zároveň, v čem žalobcova činnost záležela. Toto zjištění nebylo ani po opakování důkazů odvolacím soudem a po jeho doplnění novými důkazy změněno. Naopak jest mimo skutečnosti prvním soudem zjištěné dokázáno i to, že žalobce měl na starosti nejen osvětlování jeviště, nýbrž i hlediště a všech divadelních místností a že se staral o opatření veškerého osvětlovacího inventáře, že byl odpovědný za jeho sklad a za dodržování regulativu městské elektrárny, že bylo jeho povinností zkoumati, zda předpisy, které mu byly dány zejména režisérem, onomu regulativu odpovídají. Uváží-li se, že žalobce měl 2 až 4 pomocníky, na které měl dohled a kteří byli povinni dbáti jeho příkazů, nelze žalobce pokládati za obyčejného osvětlovače a za manuálního dělníka. Časově nelze určit, zda duševní práce převažovala nad manuální prací, přihlíží-li se však k tomu, jaké povinnosti a odpovědnost měl žalobce od prosince 1920 u žalovaného družstva, dospívá odvolací soud k přesvědčení, že žalobcovo zaměstnání u žalovaného zaměstnavatele bylo od 1. prosince 1920 stále převážně rázu duševního. Pro toto přesvědčení odvolacího soudu, nabyté ze zjištěných skutečností, není rozhodující, jakého názoru jsou jednotliví svědci a zda Všeobecný pensijní ústav přijímal před platností zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. přihlášky technického personálu k pensijnímu pojištění. Proto důkazy odvolatelů v té příčině navržené (svědek Dr. N. resp. Dr. B. a znalci) nebylo potřeba prováděti. Soud musí na podkladě skutečností jím zjištěných usouditi, zda jde o zaměstnání rázu manuálního, či duševního. Ostatně postup úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v B., která uznala žalobce za povinného pensijním pojištěním za dobu od 1. května 1926, svědčí pro správnost přesvědčení odvolacího soudu,

poněvadž řečený ústav nemohl pojistnou povinnost za dobu před 1. lednem 1929 posuzovati podle ustanovení zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Mimoto svědčí pro správnost názoru odvolacího soudu i to, že žalované družstvo samo dodatečně přihlásilo žalobce dopisem z 11. dubna 1932 za dobu od 1. května 1926 k pensijnímu pojištění, uznávajíc svoje opominutí. Důležité jest, že žalobce sám nepracoval a že měl jen dozor, a dále že žalobce byl zaměstnán stejným způsobem od počátku až do konce. Odvolací soud pokládá z těchto důvodů za dokázáno, že žalobce konal od 1. listopadu 1920 do 1. července 1929 zaměstnání podléhající pensijnímu pojištění podle zák. č. 1/1907 ř. z. a zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. Oba odvolatelé brojí dále proti názoru soudu první stolice, že není rozhodující, že žalobce nepodal odvolání proti výměru z 28. prosince 1932 a že si nestěžoval na výměr z 20. července 1929. Má-li se zjistiti, zda se žalobce tím, že nepodal opravných prostředků proti oněm výměrům, dopustil nějakého zavinění nebo aspoň spoluzavinění na škodě jemu způsobené, jest potřebí zkoumati, jaký výsledek by jeho opravné prostředky měly podle zákonných předpisů, poněvadž nelze spatřovati zavinění ani nedbalost v tom, že se nepodá opravný prostředek zřejmě bezdůvodný. Nelze souhlasiti s názorem vedlejší intervenientky, že již to, že nebyly podány opravné prostředky, působí buď ztrátu nároku nebo aspoň spoluvinu poškozeného. Bylo-li žalované družstvo a vedlejší intervenientka přesvědčena, že opravný prostředek měl býti podán, ježto by měl úspěch, mohla jej sama podat, a to tím spíše, že ona byla povinna k pojišťovací přihlášce, kdežto žalobce byl k ní jen oprávněn. Soud první stolice správně uvádí, že odvolání proti výměru z 28. prosince 1932 nemohlo míti úspěchu hledíc na ustanovení § 5, odst. 5, zák. o pens. poj. Odvolatelé nebrojí proti zjištění rozsudku, že u žalobce byla invalidita již 28. března 1932. Jeho odvolání ani jiný opravný prostředek proti dotčenému výměru nemohly míti úspěch i z důvodu ustanovení § 12, odst. 1, zák. o pens. poj. č. 26/1929 Sb. z. a n., že se při opožděné přihlášce započte do čekací doby podle § 16 nejvýše 12 měsíců. Odvolatelky nebrojí proti tvrzení rozsudku, že bylo podle obsahu spisu pensijního ústavu započteno žalobci po zrušení dodatečného pojištění od 1. května 1926 do 30. června 1929 pouze 40 příspěvkových měsíců. I když by tudíž opravné prostředky měly úspěch, mohlo býti žalobci započteno do čekací doby jen 12 měsíců, takže by žalobce nedosáhl čekací doby 60 měsíců podle § 16 pro opožděnost přihlášek. Důvod pozbytí žalobcova nároku na pensijní důchod není proto v tom, že nepodal opravné prostředky proti výměrům Všeobecného pensijního ústavu v B., nýbrž v tom, že nebyly včas podány přihlášky k pensijnímu pojištění. Z těchto důvodů nelze spatřovati žalobcovo zavinění v tom, že proti dodatečnému přihlášení s datem od 1. května 1926 a proti výměrům ze 7. dubna 1933, jímž mu nebyl přiznán invalidní důchod, nepodal opravné prostředky, a není mezi touto skutečností a pozbytím nároku na pensijní důchod příčinná spojitost. Odvolání se vedlejší intervenientky na ustanovení §§ 115 a 117 zák. o pens. poj. není

případně, poněvadž žalobce pro nedosažení čekací doby podle § 16 řeč. zák. nemá nárok na invalidní nebo starobní důchod podle uvedeného zákona. Žalovaný zaměstnavatel nedokázal, že žalobce bere od Ústřední sociální pojišťovny důchod. Zprávou dotčeného ústavu ze dne 6. dubna 1936 jest zjištěno, že žalobce byl u ní pojištěn do 30. června 1929. Není správný názor zastávaný v odvolání, že žalobce podléhal podle zák. č. 1/1907 ř. z. resp. č. 89/1920 Sb. z. a n. pensijnímu pojištění ipso iure. Žalobcovo zaměstnání u žalovaného nespadá do doby, kdy byla zavedena povinnost zaměstnavatele přihlásiti svého zaměstnance k pensijnímu pojištění novelou č. 138/1914 ř. z. Podle vedlejší intervenientky jest tento názor nesprávný proto, že nastala jednak změna § 73 vládním nařízením, jež nemůže odporovati zákonu, jednak že jde o předpis předcházející zákonu č. 89/1920 Sb. z. a n. Novelou č. 138/1914 ř. z. nebyl však změněn zákon č. 89/1920 Sb. z. a n., nýbrž zákon č. 1/1907 ř. z. Ustanovení § 73 zák. o pens. poj. č. 1/1907 ř. z. ve znění vládn. nař. č. 138/1914 ř. z. jest uznáváno judikaturou nejvyššího soudu za platné a stačí v té příčině ukázati na rozh. č. 2150, 6711, 6880, 8995, 9576, 9535, 9880 Sb. n. s. Nesprávný jest i názor vedlejší intervenientky, že se tříletá promlčecí lhůta počala u žalobce dnem 16. května 1929, ježto v době podání přihlášky dne 15. května 1929 byly prý mu známy takové okolnosti, z nichž mohl důvodně usuzovati na odpovědnost určité osoby a též na výši škody, jež mu vznikla nepodáním pensijní přihlášky před 15. květnem 1929. Žalobce se domáhá náhrady škody pro nepřiznání invalidního důchodu. Žalobce se stal invalidním teprve koncem roku 1932. Mohl-li žalobce roku 1929 znáti osobu, která mu je odpovědna za škodu vzniklou nepřihlášením k pensijnímu pojištění, nemohl před počátkem invalidity věděti, zda a v jaké výši škoda mu vznikne. Soud první stolice určuje proto správně počátek promlčecí lhůty od doručení výměru ze 7. dubna 1933, jímž byla žalobcova žádost za invalidní důchod zamítnuta. Žalovaný zaměstnavatel neprávem brojí proti přiznání náhrady za státní příspěvek za dobu válečnou a poukazuje se na správné odůvodnění prvního soudu. Žalované tvrdí konečně v odvolání, že neodpovídá žalobci za škodu rukou společnou a nedílnou s ostatními zaměstnavateli. K správným důvodům v napadeném rozsudku uvedeným se hledíc na námítky vytčené v odvolání uvádí ještě toto: Žalované družstvo poukazuje na to, že žalobce dostával v době, kdy byl v jeho službách, daleko méně, než později dostával od kuratoria. Avšak výše invalidního důchodu se neřídí podle výše platu, nýbrž zvyšovací částky se určují podle tříd a podle počtu příspěvkových měsíců (§ 21 zák. o pens. poj.), při čemž se platy pro jednotlivé třídy stanovené průběhem doby měnily. Při určení výše invalidního důchodu je přihlížeti též k ustanovením §§ 177 a násl. zák. o pens. poj. Z toho jest patrné, že podíl na škodě, který zavinil žalovaný a který zavinila vedlejší intervenientka, nelze určití a žalovaný sám takový podíl ani v odvolání neurčuje. Soud první stolice proto správně usoudil, že pro

dělení škody není v zákoně opory, a právem uznal na solidárnost závazku.

Nejvyšší soud uložil dovolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

V souzeném sporu o náhradu škody vzniklé žalobci tím, že nebyl žalovaným družstvem přihlášen včas k pensijnímu pojištění podle zákonů č. 89/20 Sb. z. a n. a č. 26/29 Sb. z. a n., jest řešiti otázku pensijní povinnosti žalobcovy jediné podle druhu a způsobu práce, konané jím v zaměstnání u žalovaného družstva. Pro rozhodnutí sporu bylo tudíž jediné rozhodující zjištění o tom, jaké práce žalobce konal, nebylo však třeba zjišťovati, zda Všeobecný pensijní ústav, úřadovna A v B., přijímal, či odmítal přihlášky divadelního personálu k pensijnímu pojištění podle zákona č. 89/20 Sb. z. a n., ježto v tomto sporu nezáleží vůbec na tom, zda Všeobecný pensijní ústav pokládal divadelní personál za zaměstnance pojistné povinnosti podléhající, čili nic. Nebylo proto ani potřebí, aby byl připuštěn a proveden důkaz výsledkem svědků Dr. N. a Dr. B. o tom, že tímto ústavem nebyly přijímány přihlášky divadelního personálu k pensijnímu pojištění. Zbytečný byl dále důkaz dotazem u okresní nemocenské pojišťovny v B. o tom, že žalobce pracoval také v malírně a že byl jako malíř přihlášen i k sociálnímu pojištění, ježto by z přihlášky k tomuto pojištění vyplývalo jen, že žalobce byl přihlášen k tomuto pojištění jako malíř, nikoli však, že konal práce v malírně. Jinak se však odvolací soud obíral tímto tvrzením žalovaného družstva a učinil samostatná zjištění o druhu a způsobu prací žalobcem konaných. Nebylo ani dovoleno, aby odvolací soud provedl znalecký důkaz o tom, že žalobce jako vrchní osvětlovač nekonal práce převážně duševní, nýbrž manuální, ježto úsudek o povaze jeho prací byl otázkou právní, jejíž rozřešení náleží soudu, nikoli znalci.

Odvolací soud právem usoudil ze skutkových zjištění o druhu a způsobu žalobcova zaměstnání, že šlo u něho o práce převážně duševní, a stačí odkázati dovolání na odůvodnění napadeného rozsudku, které dovolací soud schvaluje. Nezáleží na tom, že žalobce podléhal jako vrchní osvětlovač doзору režiséra, neboť tím není vyloučeno, že při své vlastní práci vrchního osvětlovače byl převážně duševně činný, když konečnou práci sám prováděl a řídil. Bylo-li zjištěno, že žalobce pečoval nejen o osvětlení jeviště, ale i hlediště a všech místností divadla, že se staral o opatření veškerého osvětlovacího inventáře, že byl odpovědný za jeho sklad, že byl též odpověden za dodržování regulativu městské elektrárny a že bylo jeho povinností zkoumati, zda daná mu nařízení odpovídají tomuto regulativu, nelze pokládati žalobce ani za pouhého montéra při osvětlení divadla, ani za předního dělníka mezi zaměstnanci k osvětlování divadla určenými. Bylo proto jak podle zákona č. 89/1920 Sb. z. a n., tak podle zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. žalované družstvo

povinnu přihlásiti žalobce k pensijnímu pojištění. Opominutí této přihlášky jest jeho výhradním zaviněním, jak dovodil nejvyšší soud v rozhodnutí č. 12894 Sb. n. s., k němuž stačí pro stručnost odkázati. Nelze tudíž za následky opominutí žalovaného družstva činiti odpovědným žalobce proto, že se sám k tomuto pensijnímu pojištění nepřihlásil. Nebyl-li povinen přihlásiti se k pensijnímu pojištění, nebyl ani povinen, aby v řízení správním uplatňoval svou pojistnou povinnost, když výměr o ní byl zrušen, a aby se domáhal nároku na invalidní důchod, když byl zamítnut nositelem pensijního pojištění právě z toho důvodu, že žalobce nezískal dostatečný počet příspěvkových měsíců. I když žalobce nezískal dostatečný počet příspěvkových měsíců podle § 16 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. zaviněním několika zaměstnavatelů, jest žalobní nárok na náhradu škody proti žalovanému družstvu plně odůvodněn, ježto všichni odpovídají solidárně, jak dovodil nejvyšší soud v rozhodnutí č. 14930 Sb. n. s., k němuž se odkazuje. Co do důvodu žalobního nároku není tudíž dovolání důvodné.

Jinak jest tomu co do výše žalobního nároku. Žalované družstvo uplatnilo, že žalobce získal nárok na invalidní důchod podle § 17 zák. o pens. poj., ježto nutno přihlížeti i k měsícům, v kterých byl přihlášen k sociálnímu pojištění, je proto přihlédnouti k ustanovením vládn. nař. ze dne 30. června 1937, č. 173 Sb. z. a n. o použití převodních částek podle vládního nařízení o převodních částkách a početních podkladech Ústřední sociální pojišťovny u nositelů pensijního pojištění ze dne 18. února 1937, č. 23 Sb. z. a n., které sice podle § 5 nabylo účinnosti dnem vyhlášení, t. j. dnem 8. července 1937, ale vztahuje se i na právní poměry vzniklé po 31. prosinci 1928, a kterého proto jako velícího ustanovení o použití převodních částek jest dbáti v každém období sporu, tudíž i v řízení dovolacím, třebaže nižší soudy ještě nemohly ho použiti. Bude proto nutno nyní při výpočtu škody žalobci opominutím žalovaného družstva způsobené zjistiti, v jaké míře bylo použito převodní částky ze sociálního pojištění ve prospěch žalobců v pensijním pojištění ve prospěch žalobců v pensijním pojištění a jaké účinky mělo toto použití převodní částky pro nárok žalobců na invalidní důchod vůči Všeobecnému pensijnímu ústavu v B., aby bylo lze posouditi, zda a v jaké míře se tím snížil žalobcův nárok na náhradu škody, jehož se žalobce na žalovaném domáhá. Poněvadž se odvolací soud žalobním nárokem po této stránce ještě neobíral, scházejí potřebná zjištění, aby dovolací soud mohl rozhodnouti o výši žalobního nároku, a jest důvodná výtká neúplnosti odvolacího řízení (§ 503 č. 2 c. ř. s.), kterou dovolání činilo proto, že nebyl učiněn dotaz u Všeobecného pensijního ústavu, úřadovna A v B., o připočtení měsíců sociálního pojištění k příspěvkovým měsícům v pojištění pensijním. Bylo proto dovolání v tomto rozsahu vyhověno, napadený rozsudek zrušen a odvolacímu soudu uloženo, aby doplně řízení zjistil, jak bylo použito převodní částky ze sociálního pojištění žalobcova pro jeho důchod invalidní, a výši tohoto žalobcova důchodu podle nového početního podkladu pro vypočítání

výše invalidního důchodu podle vlád. nař. č. 173/37 Sb. z. a n. a aby podle výsledků skutkových zjištění učiněných v doplněném řízení o věci znovu rozhodl.

Čís. 16555.

Zákon o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti č. 68/1908 čes. z. z.

I když jsou tu co do výměry usedlosti a výše jejího čistého katastrálního výnosu předpoklady § 1 uved. zák., je pro posouzení, zda jest pozůstalost projednati podle řečeného zákona důležitá i skutečnost, že by přejímatel po případě neobstál pro stav usedlosti vyžadující nákladných investic.

Vůdčí zásadou pro určení hodnoty statku je přiměřený ohled na přejímatelovy zájmy tak, aby mohl dobře obstáti, aniž je při tom soud vázán odhadem znalců a vyjádřením obce nebo jiných účastníků.

Ustanovení, že přejímací cena nesmí býti menší než 70násobek daně pozemkové a 60násobek daně činžovní (§§ 12, odst. 2, 17 zák. č. 52/1889, čl. III zák. č. 49/1881, min. sprav. č. 18/1884 a § 13 č. 17/1882 ř. z.) neplatí, určil-li soud přejímací cenu po vykonaném odhadu.

Ustanovení § 13, odst. 2, zák. č. 68/1908 čes. z. z. se týká jen výpočtu povinného dílu a neomezuje soud při určení přejímací ceny usedlosti.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1937, R I 373/37.)

Srov. rozh. č. 2611 Sb. n. s.

Do pozůstalosti zůstavitele Josefa R., zemřelého dne 29. června 1935, patřil obytný dům mlýn č. p. 1 ve V. a obytný dům č. p. 107 s pozemky, zapsanými ve vložce č. 1 poz. knihy pro kat. území V., dále pozemky zapsané ve vl. č. 292 téhož kat. území, a konečně obytný dům č. p. 32 s hospodářskými budovami a pozemky, zapsané ve vložce č. 32 poz. knihy pro kat. území O. Pozůstalostní soud prohlásil knihovní těleso zapsané ve vložce č. 1 kat. území V., pozemky zapsané ve vložce č. 32 kat. území O., vyjímaje obytný dům č. p. 32 se stav. parcelou č. 13 za statek střední velikosti ve smyslu zákona ze dne 7. srpna 1908, č. 68 čes. z. z. a ustanovil jeho přejímací cenu částkou 60.000 Kč. D ů v o d y: Z uvedeného pozůstalostního jmění se předem vylučuje obytný dům č. p. 32 v O., poněvadž byl v době zůstavitelova úmrtí zcela pronajat a neslouží ani v normálních letech zemědělským účelům. Ostatní, do pozůstalosti patřící nemovitosti, obsahují podle posudku soudního znalce z oboru zemědělství 61.000 m² orné půdy, 70.000 m² pro píci a 21.707 m² neplodné půdy, celkem tedy 15 hektarů, 27 arů a 7 m². V den zůstavitelova úmrtí bylo na statku vedle nutného hospodářského zařízení 5 krav a jedno tele. Koně při soupisu jmění na statku zjištění nebyli majetkem